

168

Eğlenceli Bilgi

BİLİM

YANLIŞ ALARM

KOMİK GELECEK TAHMİNLERİ

DAHA TAM
BATMADI KI
AMA!

Yaşar Bayraktar

Eğlenceli
Bilgi

KARA TREN GECİKMEZ!

1825'te The Quarterly Review
“Lokomotiflerin posta arabalarından iki kat daha hızlı gitmesi ihtimalinden daha saçma ne olabilir?”

Trenlerin henüz “bu ne biçim bir fikir böyle?” diyerek karşılandığı ve atların endüstriyel devrimin Ferrari’si olduğu zamanlardı. İşte, bu “saçma” fikrin nasıl bir devrime yol açtığının hikayesi...

Demir Yiğini!

Bir zamanlar, atlar kraldı. “Bir yere mi gitmek istiyorsunuz? Atınıza atlayın!” Bu, o dönemin Uber’iydi. Ancak,

bir grup “hayalperest” mühendis, “Ya, bu işi biraz hızlandırsak?” diye düşündü. Böylece, lokomotifin doğuşu için ilk adım atılmış oldu. “Bir dakika, bu demir yığını mı bizi taşıyacak?” diyen insanlar, kısa sürede trenlerin hızına ve verimliliğine hayran kaldı.

Posta Arabaları Out, Trenler In

Lokomotiflerin sahneye çıkışıyla, “iki kat hızlı” kavramı tam anlamıyla yeniden tanımlandı. Trenler, posta arabalarını tarih kitaplarına gönderirken, “Bu, gerçekten de bir hız devrimi!” diye düşünmeden edemedi insanlar. Sonra, tren istasyonları yapıldı. Bu, sadece bir ulaşım devrimi değil, aynı zamanda sosyal bir devrimdi. “Buluşma noktamız neresi olsun? Tren istasyonu mu? Kulağa hoş geliyor!” Tren

istasyonları, insanların buluştuğu, ayrıldığı ve hikâyelerinin başladığı yerler haline geldi.

Trenler Geldi, Dünya Küçüldü!

Tren yolculukları, insanların dünyayı keşfetme şeklini değiştirdi. “Dünya bu kadar küçük müydü?” diye şaşırıldılar, tren penceresinden geçen manzaralara hayran kalarak. Romantik tren yolculukları, macera arayanların ve hikâye avcılarının gözde tercihi oldu.

Trenler ve Hayaller

Zamanla, trenler, kıtaları birbirine bağlayan bir ađ haline geldi. Trans-Sibirya, Orient Ekspresi gibi isimler, “Bu, sadece bir yolculuk değil, bir deneyim!” diyerek, insanların hayallerini süsledi. Trenler, farklı kültürler arasında bir köprü görevi gördü ve insanları bir araya getirdi.

Günümüzde, hız trenleri ve maglevler gibi teknolojik harikalar, “Bu trenler uçuyor mu yoksa?” diyerek, hızın sınırlarını zorlamaya devam ediyor. “1825’te bu kadarını hayal bile edemezlerdi!” diye düşünüyoruz, biletlerimizi alırken.

Ve evet, belki de trenler, posta arabalarının iki katı hızla gitmenin çok ötesine geçti. Trenler, zaman ve mekanı aşan, hayatları birleştiren ve maceralara davetiye çıkaran büyölü kapılar haline geldi.

Yani, sevgili The Quarterly Review yazarları, trenler sadece posta arabalarından daha hızlı değil, aynı zamanda hayatımızın vazgeçilmez bir parçası. Her “çuf çuf” sesiyle, bize insan zekasının ve hayal gücünün sınırsız olduğunu hatırlatıyor.

İNSAN OLMAYA ÇALIŞAN MAKİNELER!

1965'te Herbert A. Simon:
"1985'e gelindiğinde makineler,
insanın yapabileceği her işi
yapabilecek kapasitede olacak."

1 1965'ler yapay zekanın (YZ) oyun alanına adım attığı ve "Tamam, dünya, hazır olun, şimdi işleri biz devralmaya geldik!" diyen bir dönemin başlangıcıydı. Ancak, işler tam olarak planlandığı gibi gitmedi.

Daha Çok Bekleriz!

Bir zamanlar, bilgisayarlar ve robotlar, "Bugün ne devralalım?" diyerek uyanıyor gibiydiler. 1985 geldiğinde, in-

sanlar makinelerin kahvelerini yapmasını, ofiste raporları hazırlamasını ve belki de evcil hayvanlarının bakımını yapmasını hatta onları gezdirmesini bekliyordu. Ancak makineler, “Bir dakika, bu işler biraz daha karmaşık olabilir mi?” diye düşünmeye başladı.

Yapay Zekâ Çok Yapay!

Yapay zekâ (YZ), ilk günlerde basit görevleri yerine getirebilirken, “Kahveyi nasıl seversiniz?” sorusunda bile kararsız kaldı. Bir yandan, satranç şampiyonlarını alt edebilirken,

diğer yandan bir çorap çiftini eşleştirmekte zorlanıyordu. 1990'lara gelindiğinde, YZ, “Tamam, belki her işi yapamayız, ama en azından bazılarında insanları alt edebiliriz!” diyerek, kendine daha gerçekçi hedefler belirledi. Satranç ve Go gibi oyunlarda insan ustalarını mağlup etmeye başladı. “Bakın, bazı şeylerde sizden daha iyiyim!” diyerek, insan zekasının sınırlarını zorladı.

Dil Çeviriyor, Yüz Tanıyor...

21. yüzyılın başlarına gelindiğinde, YZ'nin yeni dönemi başladı. Artık, dil çeviriden, yüz tanımaya kadar birçok alanda insanlara yardımcı oluyordu. Ancak, hala “Ev ödevimi yapabilir misin?” sorusuna, “Eh, bu konuda kesin bir şey söylemek zor,” yanıtını veriyordu. Sonra, YZ, kendini sosyal medyada buldu. “Bugün ne yayınlamalıyım?” diyerek, insanların beğenilerini ve ilgi alanlarını tahmin edebilir hale geldi. Ancak, bir taraftan “Bu kadar çok kedi videosu gerçekten gerekli mi?” diye düşünürken, diğer taraftan internetin karanlık köşelerinde yolunu kaybedebiliyordu.

Pek Duygusal Değil!

Günümüzde, YZ, ev asistanlarından, akıllı telefon uygulamalarına kadar hayatımızın bir parçası haline geldi. “Hey, Siri?” diye sorduğumuzda, “Evet, dinliyorum ve buradayım!”

yanıtını alıyoruz. Ancak, hâlâ “Duygusal destek robotu” pozisyonları için mülakatları geçmekte zorlanıyor.

Yapay Zekâ Hâlâ Öğreniyor

Sonuç olarak, Herbert A. Simon’ın öngörüsü tam olarak gerçekleşmese de, YZ, insan hayatını değiştiren ve destekleyen harika bir yolculuğa çıktı. Evet, belki makineler her işi yapamıyor, ama onlar olmadan “Bugün hava nasıl olacak?” sorusuna anında cevap alamazdık. Yapay zekâ, hâlâ öğreniyor, büyüyor ve belki bir gün, Simon’ın 1985 hayalini gerçekleştirecek. Ama şimdilik, onlara “İyi iş çıkardınız, şimdi biraz dinlenin.” diyebiliriz.

KADINLARIN 'OY' SESLERİ

1905'te Grover Cleveland:
"Duyarlı ve sorumlu kadınlar
oy vermek istemezler."

Kadınların toplum hayatındaki rolüne dair bir "küçük" kanyılığa tanık oluyoruz. Bu, kadınların oy kullanmanın ötesinde, tüm dünyayı nasıl salladığının hikayesi.

Kadınlar Oyuna Girdi!

Bir zamanlar, dünyanın bir yarısı, "Bu oy verme işi bizim için değil." denilen bir evrende yaşıyordu. Kadınlar, çay partileri düzenleyip el işleriyle meşgul olurken, "Siyaset çok mu karmaşık, yoksa sadece bize mi öyle söyleniyor?" diye

düşünüyorlardı. Ancak, kadınlar “Bekle bir dakika, biz de bu oyunda varız!” diyerek sahneye çıktı. Susan B. Anthony, Emmeline Pankhurst ve diğer cesur kadınlar, “Biz de oy kullanmak istiyoruz ve evet, biz oldukça duyarlı ve sorumluyuz, teşekkürler!” diyerek kadın hakları için mücadele ettiler.

Akılcı Fikirler Devreye Girdi

Böylece, kadınlar, “Oylar için çay partisi” düzenleyerek, siyaset sahnesinde yerlerini aldılar. Kadınlar oy kullanmaya başladığında, dünya, “Vay canına, ekonomi, sağlık ve eğitim konularında gerçekten de akılcı fikirleri varmış!” diye şaşırды. Zamanla, kadınlar sadece oy sandıklarında değil, iş dünyasında, bilimde, sanatta ve hatta uzayda bile yerlerini aldılar. “Cam tavanı kırın,” diyen kadınlar, aslında “Bu tavan neden baştan burada?” diye sorguladılar.

Bilimde de Kendilerini Gösterdiler

Marie Curie radyoaktiviteyi keşfetti ve “Bu madalyaları nereye koysam?” diye düşünürken, iki Nobel Ödülü kazandı. Amelia Earhart, “Uçmak sadece erkekler için mi? Sanmıyorum,” diyerek Atlantik’i tek başına uçarak geçti. Valentina Tereşkova, “Uzayda kadın mı? Neden olmasın!” diyerek yıldızlara dokundu.

Değişim ve Güç Gösterisi

Kadınlar, ayrıca “Aynı iş için aynı ücret” mücadelesini de verdi. “Bir dakika, benim maaşım senin maaşından daha mı az?” diyerek, ekonomik eşitlik için de seslerini yükselttiler. Sonuç olarak, Grover Cleveland’ın “duyarlı ve sorumlu” kadınların oy kullanmak istemeyeceği fikri, tarihin tozlu sayfalarında kaldı. Kadınlar, her alanda, sadece varlıklarını değil, aynı zamanda değişim yaratabilecek güçlerini de gösterdiler.

Her Alanda Liderlik

Böylece, kadınlar, “Oy kullanmak mı? Bu sadece başlangıç. Dünyayı değiştirmeye geldik!” diyerek, her alanda liderlik etmeye devam ediyorlar. Her ne kadar bazıları hâlâ “Kadınlar ne ister?” diye merak etse de, cevap basit: Eşitlik, saygı ve tabii ki dünyayı güçleriyle sarsmak!